

SAĞLIK YEREL YÖNETİMLERE DEVREDİLEBİLİR Mİ?

Dr. Kayıhan PALA*

Yaşadığımız yerel seçimlerle birlikte, elimize ulaşan değişik partilerden başkan adaylarının propaganda broşürlerinde sağlık alanına ilişkin olarak yer alan vaatler biz hekimleri yakından ilgilendiriyor. Bu vaatlerin gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceğinin tartışması bir yana, üzerinde durulması gereken temel konu broşürlerde yer alan sağlık alanına ilişkin yaklaşımların yanlışlığının gözler önüne serilmesinin gerekliliğidir.

“Sağlıklı Yaşamak” en temel haktır ve bireyi ya da toplumu sağlıksızlığa yönelten nedenler bir bütün olarak ele alınmalıdır. Bu bütünün bölümleri arasında sağlıksız fizik çevre, düşük gelir düzeyi ve psikolojik sorunlar gibi birçok olgu yer almaktadır. Her şeyden önce sağlık hizmetlerinin sunumunun, genel olarak toplumun sağlığının iyileştirilmesi alanında çok az etkili olduğu iyi bilinmelidir. Çünkü sorun ekonomiktir ve sağlığı asıl belirleyen toplumdaki gelir dağılımıdır. Bir örnek vermek gerekirse, otuz yıldır başarıyla uygulanan bir sağlık sistemine sahip olan İngiltere gibi bir ülkede bile belli yaş gruplarında ve toplumun değişik sosyal sınıfları arasında sağlık alanında büyük farklılıklar gözlenmektedir.

Bunun dışında gözetilmesi gereken bir diğer önemli konu, sağlık hizmetleri denildiğinde akla hemen “hastane” kavramının gelmesinin yanlışlığıdır. Sağlık alanında temel yaklaşım hasta insanları tedavi etmekle birlikte, öncelikle insanların sağlığını daha iyiye götürmek ve hastalanmalarını önlemek olmalıdır. Bu nedenle seçim propagandaları sırasında sağlık alanında iyileştirme sağlamak amacıyla salt yeni hastaneler yapmak ve işletmek anlayışı sığdır ve ülkemizin gerçekleriyle örtüşmemektedir.

Aslında yerel yönetimlerin sağlık alanında sunmakla yükümlü olduğu hizmetler bugünkü biçimiyle bile oldukça kapsamlıdır ve gereği gibi sunulamamaktadır. Daha çöp sorununu bile aşamayan, sağlıklı ve yeter miktarda içme ve kullanma suyu sunamayan, esnafın sağlık denetimlerini yeterince yerine getiremeyen belediyelerin bu alanda yeni bir açılıma

gereksinimleri olmadığını öne sürmek sanırım hak-sızlık olmayacaktır.

Hangi partiden olurlarsa olsunlar hükümet(ler) ile yerel yönetimleri sağlık alanında ayrı birer seçenek olarak algılamak ya da böylesi bir seçeneği oluşturmaya çalışmak yanlıştır. Sağlık, ne alım-satımı yapılan ne de politik sömürüye dönüşen bir konu yapılmamalıdır. Çünkü sağlık hizmetlerinin sunumunda yaş, cins, ırk dil, din, etnik köken, ekonomik durum ve politik tercih gibi hiçbir ayrılık yaratacık edecek etmen gözetilmeden bütün insanlara eşit davranmak temel ilke olmalıdır. İnsanlığımız bu ilkenin yaşama geçirilmesini gerektirmektedir.

Öte yandan, ülkemizde sağlık hizmetlerinin sunumunu düşünen 224 sayılı sosyalleştirme yasası içiçe girmiş bir çok nedenle gereği gibi uygulanmamaktadır. Adı geçen yasa ayrıntılı olacağı olarak incelenirse, ketsel alanlar dışında kalan bütün yerleşim birimlerindeki sağlık sorunlarımızın çözümünde oldukça etkili olduğu görülmektedir. Kentsel alanlar içinse günün ve geleceğin koşullarına uygun olarak bilimsel çevreler tarafından yapılacak değişiklik önerileri uygulamadaki aksaklıkları giderebilir. Burada önemli olan yasanın uygulanabilmesi için gerekli olan finansal ve yönetsel desteğin sağlanmasıdır. Bu yasanın uygulanması için sağlanacak finansal destek, yeni bir sistemin yaşama geçirilmesi için gerekli olan finansal destekten çok daha azdır ve bu parayı sağlık alanına aktarmak olanaksız değildir. Belediye başkanlarımız bu finansal katkıda bulunmanın sözünü vermediler, yeni ve temelsiz alanlara boşyere para akıtmanın değil.

İkibinli yıllara oldukça yaklaştığımız bu günlerde belediye başkanlarımız seçmenlerinin karşısına “Herşeyi Bilen” başkanlar olarak çıkmak yerine, her alandaki bilim adamlarına danışarak, en azından sözü edilen alanlardaki bilimsel yayınları izleyerek çıkmalı, böylece çöplüklerin patlaması, kentlerin susuz kalması, sağlıksız kentleşme ve yeşilsiz, yüksek soğuk binalarla dolu bir çevre gibi toplumsal ayıplarımızı önlemeye, yok etmeye çalışmalıdırlar.

* Bursa Tabip Odası Genel Sekreteri.